

Podatek od środków transportowych w działalności logistycznej

Specyfika rynku

Rynek samochodów ciężarowych w 2007 roku rozwijał się bardzo dynamicznie. Wzrost spowodowany był dobrą koniunkturą gospodarczą, a przede wszystkim dalszym rozwojem branży budowlanej. Przedsiębiorcy w 2007 roku zakupili 22 635 samochodów ciężarowych powyżej 6t DMC i jest to duży wzrost w stosunku do roku 2006, który zamknęło liczbą 14 709. Największy popyt odnotowano na pojazdy najcięższe, czyli powyżej 15 t DMC. Największym powodzeniem wśród samochodów najcięższych cieszyły się ciągniki siodłowe, których sprzedano 14 474 sztuk [1]. Reasumując powyższe dane: większa liczba sprzedanych samochodów to większa liczba przedmiotów do opodatkowania. Aby prawidłowo naliczać tę daninę publiczną, poznać zakres przedmiotowy, podmiotowy, podstawę opodatkowania, stawki, terminy i miejsce płatności tego podatku, należy prześledzić zapisy ustawy o podatkach i opłatach lokalnych [2].

Zakres przedmiotowy w podatku od środków transportowych

Opodatkowaniu podatkiem od środków transportowych (zgodnie z treścią 8 upol) podlegają między innymi:

- samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony i poniżej 12 ton
- samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej równej lub wyższej niż 12 ton
- ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton; ciągniki siodło-

we i balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton

- przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego
- przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego
- autobusy.

Taka kwalifikacja środków transportowych jako przedmiotów opodatkowania powinna być rozumiana tak, że każdy z wyżej wymienionych środków transportowych podlega opodatkowaniu niezależnie od tego, czy wchodzi w skład zespołu pojazdów (pojazd plus naczepa), czy też jest wykorzystywany samodzielnie. Opodatkowaniu nie podlega zespół pojazdów, lecz każdy ze środków transportowych w rozumieniu komentowanego artykułu, który stanowi element składowy tego zespołu [3]. W praktyce oznacza to taką sytuację, że jeżeli podatnik jest właścicielem 5 samochodów ciężarowych i 5 przyczep, powinien podatek dla każdego z tych środków policzyć oddzielnie (10 elementów składowych i różne stawki podatku zależne od dopuszczalnej masy całkowitej).

Dokumentacją określającą lub potwierdzającą rodzaj środka transportowego i charakterystycznych dla niego parametrów jest: karta pojazdu, dowód rejestra-

cyjny lub pozwolenie czasowe, świadectwo homologacji oraz informacje zawarte w centralnej ewidencji pojazdów.

Zakres podmiotowy, powstanie i wygaśnięcie obowiązku podatkowego w podatku od środków transportowych

Zapisy art. 9 upol określają zakres podmiotowy i zgodnie z jego treścią obowiązek podatkowy, w zakresie podatku od środków transportowych, co do zasady, ciąży na osobach fizycznych i osobach prawnych będących właścicielami środków transportowych.

Jak właścicieli traktuje się również jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, na które środek transportowy jest zarejestrowany oraz posiadaczy środków transportowych zarejestrowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jako powierzone przez zagraniczną osobę fizyczną lub prawną podmiotowi polskiemu.

Jeżeli zaś środek transportowy stanowi współwłasność dwóch lub więcej osób fizycznych lub prawnych, obowiązek podatkowy w zakresie podatku od środków transportowych ciąży solidarnie na wszystkich współwłaścicielach. W przypadku zmiany właściciela środka transportowego zarejestrowanego, obowiązek podatkowy ciąży na poprzednim właścicielu do końca miesiąca, w którym nastąpiło przeniesienie własności.

Obowiązek podatkowy powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym środek transportowy został zarejestrowany na terenie kraju, a w przypadku nabycia środka transportowego zarejestrowanego – od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym środek transportowy został nabyty.

¹ Dr inż. A. Milewska – Katedra Polityki Europejskiej, Finansów Publicznych i Marketingu, Wydział Nauk Ekonomicznych, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Artykuł recenzowany (przyj. red.).

Wygaśnięcie obowiązku podatkowego następuje z końcem miesiąca, w którym środek transportowy został wyrejestrowany lub wydana została decyzja organu rejestrującego o czasowym wycofaniu pojazdu z ruchu, lub z końcem miesiąca, w którym upłynął czas, na który pojazd powierzono.

Przepis art. 9 ust. 6 definiuje obowiązki podmiotów – podatników zobowiązanych do regulowania podatku od środków transportowych. Powinni oni zatem:

- składać, w terminie do dnia 15 lutego właściwemu organowi podatkowemu (wójt, burmistrz lub prezydent miasta), deklaracje na podatek od środków transportowych na dany rok podatkowy, sporządzone na formularzu według ustalonego wzoru
- jeżeli obowiązek podatkowy powstał po dniu 15 lutego taką deklarację należy złożyć – w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie tego obowiązku
- dokonywać korekty deklaracji w razie zaistnienia okoliczności mających wpływ na powstanie lub wygaśnięcie obowiązku podatkowego, zmianę miejsca zamieszkania, lub siedziby – w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tych okoliczności.

Zobowiązanie do składania *deklaracji* jest zatem charakterystyczne zarówno dla osób fizycznych jak i prawnych. Podatnicy powinni składać deklaracje jak i samodzielnie go obliczać. Niezłożenie przez podatnika deklaracji będzie skutkować

podjęciem przez organ podatkowy czynności procesowych określonych w ordynacji podatkowej lub bez wszczynania postępowania wezwać podatnika do dopełnienia tego obowiązku. Obliczony w deklaracji podatek od środków transportowych należy wpłacać bez wezwania na rachunek budżetu właściwej gminy. Po przekroczeniu terminu płatności podatku należy także kwalifikować odsetki od zaległości podatkowych.

Organem właściwym w sprawach podatku od środków transportowych, co do zasady, jest organ podatkowy, na którego terenie znajduje się miejsce zamieszkania lub siedziba podatnika. W odniesieniu do przedsiębiorstwa wielozakładowego lub podmiotu, w którego skład wchodzi wydzielone jednostki organizacyjne, właściwym organem podatkowym jest ten, na terenie którego znajduje się zakład lub jednostka posiadająca środki transportowe podlegające opodatkowaniu. W przypadku kiedy mamy do czynienia ze współwłasnością środka transportowego, to organem właściwym jest organ podatkowy odpowiedni dla osoby lub jednostki organizacyjnej, która została wpisana jako pierwsza w dowodzie rejestracyjnym pojazdu. W drodze rozporządzenia (określonego przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych) określony został wzór deklaracji i szczegółowy zakres zawartych w niej informacji. Dotyczą one w szczególności:

- imię i nazwisko lub nazwę (firmę) podatnika

- adres zamieszkania lub siedziby

- numer identyfikacji podatkowej oraz dane dotyczące przedmiotu opodatkowania (rodzaj, markę i typ środka transportowego, rok produkcji, numer rejestracyjny pojazdu, dopuszczalną masę całkowitą pojazdu, masę własną pojazdu, dopuszczalną masę całkowitą zespołu pojazdów, liczbę osi, rodzaj zawieszenia, liczbę miejsc do siedzenia w autobusie oraz wpływ na środowisko naturalne).

Podobnie, jak w przypadku podatku od nieruchomości, to rada gminy określa, w drodze uchwały wysokość stawek podatku od środków transportowych. Z tym, że roczna stawka podatku od jednego środka transportowego nie może przekroczyć wysokości stawek tak zwanych maksymalnych, ogłoszonych w obwieszczeniu przez Ministra Finansów.

Rada gminy może różnicować wysokość stawek dla poszczególnych rodzajów przedmiotów opodatkowania, uwzględniając w szczególności wpływ środka transportowego na środowisko naturalne, rok produkcji lub liczbę miejsc do siedzenia.

W 2011 roku maksymalne stawki podatku od środków transportowych, obowiązujące w roku 2012, określone zostały w obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 19 października 2011 roku w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych w 2012 r. [4].

Tab. 1. Stawki minimalne podatku dla pojazdów określonych w art. 8 pkt. 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych obowiązujące w roku 2012.

Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa, ciągnik balastowy + przyczepa (w tonach)		Minimalna stawka podatku (w złotych)	
Nie mniej niż	Mniej niż	Oś jezdna (osie jezdne) z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi jezdnych
1	2	3	4
Dwie osie:			
12	18	0	39,79
18	25	277,21	501,34
25	31	584,49	959,27
31		1473,83	2022,13
Trzy osie			
12	40	1300,31	1798,00
40		1798,00	2659,61

Źródło: Załącznik nr 2 do Obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 20 października 2011 r. w sprawie stawek podatku od środków transportowych obowiązujących w 2012 r.

Stawka minimalna podatku od środków transportowych

Nową instytucją, która została wprowadzona po raz pierwszy od 2002 roku, jest stawka minimalna przewidziana dla samochodów ciężarowych, ciągników siodłowych i balastowych oraz przyczep i naczep o odpowiednio liczonej dopuszczalnej masie całkowitej równej lub wyższej 12 ton [5]. Stawki te stanowią załączniki (nr 1-3) do obwieszczenia wydawanego na podstawie art. 12b. ust. 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. W 2012 roku wysokość stawek minimalnych określona została w obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 20 października 2011 roku w sprawie stawek podatku od środków transportowych obowiązujących w 2012 roku [6].

Minimalne stawki podatku od środków transportowych dla ciągników siodłowych i balastowych przystosowanych do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton zaprezentowano w tabeli 1.

Terminy płatności podatku od środków transportowych

Płatność podatku od środków transportowych, co do zasady, następuje w dwóch ratach – proporcjonalnie do czasu trwania obowiązku podatkowego, w terminie do dnia 15 lutego i do dnia 15 września każdego roku. Jeżeli natomiast obowiązek podatkowy powstał lub wygasł w ciągu roku, podatek za ten rok ustala się proporcjonalnie do liczby miesięcy, w których istniał obowiązek.

Zgodnie z treścią zapisów art. 11 a upol, podatnikom, którzy wykorzystują środki transportu (o których mowa w art. 8 – z wyłączeniem autobusów), dla wykonywania przewozów w transporcie kombinowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przysługuje zwrot zapłaconego podatku od tych środków. Jest on uzależniony od liczby jazd z ładunkiem i bez ładunku wykonanych przez środek transportu w przewozie kolejną i wynosi odpowiednio:

- od 100 jazd i więcej – 100 % kwoty rocznego podatku;
- od 70 do 99 jazd włącznie – 75 % kwoty rocznego podatku;
- od 50 do 69 jazd włącznie – 50 % kwoty rocznego podatku;
- od 20 do 49 jazd włącznie – 25 % kwoty rocznego podatku.

Zwrot tego podatku następuje na wniosek podatnika (złożony nie później niż do dnia 31 marca roku następującego

go po roku podatkowym i stosownie udokumentowany) w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku w formie gotówkowej lub przelewu na konto.

Wnioski

Transport jest barometrem gospodarki, co oznacza, że sprzedaż samochodów użytkowych jest pochodną dobrze rozwijającej się gospodarki. Wydaje się, że w najbliższych latach rozwój rynku samochodów ciężarowych i dostawczych będzie postępował. Popytowi na samochody ciężarowe i dostawcze sprzyjać będą również liczne inwestycje związane z Euro 2012 [7]. Podatek od środków transportowych jest wydatkiem obligatoryjnym ponoszonym przez przedsiębiorstwa w zakresie posiadanych przez niego pojazdów. Reasumując powyższe rozważania należy pamiętać o tym, że zakupując samochód lub inny środek transportowy stajemy się na mocy ustawy płatnikami podatku od środków transportowych. Niezapłacony w terminie podatek, stosownie do treści zawartych w art. 51 § 1 ustawy – Ordynacja podatkowa [8], stanowi zaległość podatkową. W myśl § 2 art. 51, za zaległość podatkową uważana jest także niezapłacona w terminie rata podatku. Powstanie zaległości podatkowych powoduje m.in. naliczenie odsetek za zwłokę ale również bardziej dotkliwe dla podatnika: możliwość egzekucji zobowiązania oraz możliwość zastosowania sankcji karno-skarbowych.

Streszczenie

Artykuł ukazuje zasady funkcjonowania podatku od środków transportowych. Jest to kolejny rodzaj daniny publicznej, którą podatnik jest zobowiązany odprowadzać do lokalnego budżetu gminnego. W artykule zostały zaprezentowane obligatoryjne elementy konstrukcji tej daniny, ze szczególnym uwzględnieniem tzw. minimalnej stawki

podatku. W odróżnieniu od podatku od nieruchomości (Minister Finansów określa tylko maksymalne wysokości stawek), w tym zakresie opodatkowania, samorządy lokalne, na terenie których zarejestrowane są środki transportowe, mogą kreować wysokość stawki podatku pomiędzy minimalną a maksymalną ogłaszaną przez Ministra Finansów.

Vehicle Tax in Logistics Operations

Abstract

The article discusses the role of vehicle tax in logistics operations. This is another kind of tribute to the public, which the taxpayer is required to pay to the local municipal budget. The article presents the mandatory elements of the structure of this tribute (with particular reference to the minimum tax rate). Vehicle tax is a mandatory expenditure incurred by companies in the field of vehicles owned by him. To summarize the above considerations, remember that buying a car or other means of transport has become under the Act to pay a vehicle tax.

Literatura

- [3] Etel L., Presnarowicz S., Podatki i opłaty samorządowe. Komentarz 2. Wydanie, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 2005, s. 341.
- [4] Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 19 października 2011 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych w 2012 r. (M. P. Nr 95, poz. 961)
- [5] Tamże oraz art. 8 pkt. 2, 4 i 6 upol.
- [6] Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 20 października 2011 r. w sprawie stawek podatku od środków transportowych obowiązujących w 2012 r. (M. P. Nr 95, poz. 962)
- [1,7] Stajniak M., Rynek środków transportu ciężarowego i dostawczego w 2007 r., Logistyka 2/2008, s. 68 i nast. (przypis 7 – to samo źródło).
- [2] Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. Nr 9 poz. 31 z późn. zm.).
- [8] Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r., Ordynacja podatkowa (Dz. U. 2005, Nr 8, poz. 60 z późn. zm.).